

USAID
ОД АМЕРИКАНСКИОТ НАРОД

ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА БОСИЛОВО ЗА 2023 ГОДИНА

Овој документ е подготвен во рамки на Проектот на УСАИД за зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите, со поддршка на американскиот народ преку Агенцијата на САД за меѓународен развој (УСАИД).

ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА БОСИЛОВО ЗА 2023 ГОДИНА

Овој документ е подготвен во рамки на Проектот на УСАИД за зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите, со поддршка на американскиот народ преку Агенцијата на САД за меѓународен развој (УСАИД).

СОДРЖИНА

Зошто граѓански буџет? _____	3
КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОПШТИНАТА? _____	4
ШТО Е ОПШТИНСКИ БУЏЕТ И ОД ШТО СЕ СОСТОИ? _____	4
КОИ СЕ БУЏЕТСКИТЕ АКТИВНОСТИ КОИ ГИ РЕАЛИЗИРА НАШАТА ОПШТИНА? _	5
КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ? _____	5
КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ИЗВОРИ НА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ? _____	6
КОЛКУ ДАНОЧНИ ПРИХОДИ ПЛАНИРА ДА СОБЕРЕ ОПШТИНАТА? _____	8
ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ - ВАЖЕН СОПСТВЕН ОПШТИНСКИ ПРИХОД _____	9
НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ _____	10
КОЈА Е УЛОГАТА НА ТРАНСФЕРИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ -ДОТАЦИИТЕ? _____	11
КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ? _____	13
КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ ОПШТИНАТА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ПРОГРАМА - УСЛУГА ЗА ГРАЃАНИТЕ ? _____	14
ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА ОПШТИНАТА ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ _____	18
КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ? _____	19
КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ? _____	21

ЗОШТО ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ?

- ✓ Информирање на граѓаните за тоа како се собираат општинските приходи и како се трошат општинските средства.
- ✓ Едукација на граѓаните за клучните термини, принципи и начела поврзани со општинскиот буџет и локалните финансии.
- ✓ Зголемување на свесноста на граѓаните за нивната улога во буџетскиот процес на локално ниво.
- ✓ Поттикнување на поголема активност и учество на граѓаните во процесите на планирање и реализација на општинскиот буџет.
- ✓ Запознавање на граѓаните со донесениот БУЏЕТ ЗА 2023 год. и неговите основни карактеристики - структура – кои се и колкави се општинските приходи и каде општината планира да ги потроши јавните ресурси.

КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОПШТИНАТА?

- ☐ -Урбанистичко (урбано и рурално) планирање
- ☐ -Заштита на животната средина и природата
- ☐ Локален економски развој
- ☐ -Комунални дејности
- ☐ Култура
- ☐ -Спорт и рекреација
- ☐ Социјална заштита и заштита на децата
- ☐ -Образование
- ☐ -Здравствена заштита
- ☐ -Заштита и спасување
- ☐ -Противпожарна заштита
- ☐ -Надзор над вршењето на работи од нејзина надлежност
- ☐ Други надлежности определени со закон.

ШТО Е ОПШТИНСКИ БУЏЕТ И ОД ШТО СЕ СОСТОИ?

Буџетот на единицата на локалната самоуправа претставува годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности. Буџетот на локалната самоуправа ги демонстрира вредностите и приоритетите на локалната самоуправа. Буџетирањето и техниките на финансиското планирање се клучни елементи во одржувањето на фискалниот интегритет на локалната самоуправа.

КОИ СЕ БУЏЕТСКИТЕ АКТИВНОСТИ КОИ ГИ РЕАЛИЗИРА НАШАТА ОПШТИНА?

Општина Босилово со цел подготовка на буџет согласно потребите и приоритетите на граѓаните презема повеќе активности:

- Организирање на политика на отворена општина и отворени денови “Отворен ден за идеи” во кои секој од граѓаните може да ја посети општината и со општинската администрација, членовите на Советот на општината и Градоначалникот може да ги сподели своите идеи, мислења и предлог проекти кои би можеле да бидат дел од идната програма за работа на општината и буџетот на општината.
- Дополнително општинската администрација заедно со Градоначалникот организира и посети на населените места и остварува средби со граѓаните и бизнисите со цел прибирање на информации за предизвиците со кои се соочуваат и потенцијалните проекти кои би можеле да бидат дел од буџетот на општината.

КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ?

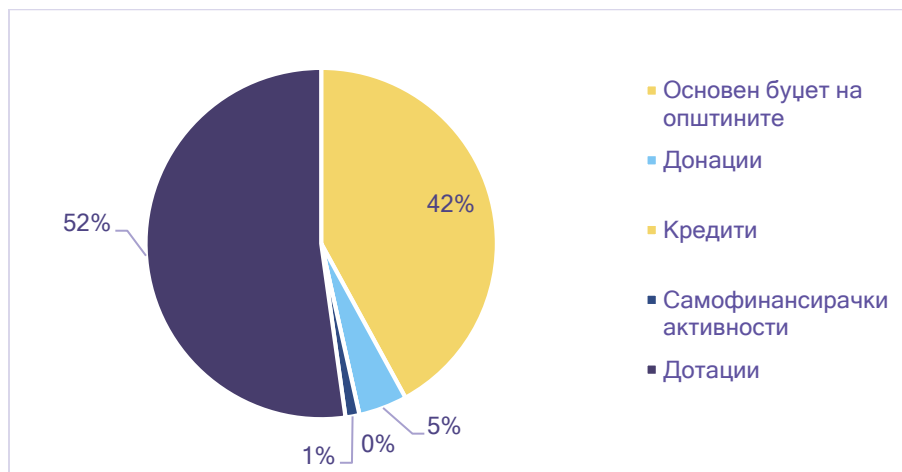
Ефикасното обезбедување и собирање на општинските приходи се основа за обезбедувањето на потребните јавни добра и услуги на граѓаните на општината. Оттука во продолжение се претставени (нивната висина, процент на учество) основниот буџет на општината и дополнителните главни “потоци” на приливи во општинскиот буџет – сопствени приходи, дотации – централна власт, донации, задолжување итн.

БУЏЕТ НА ОПШТИНИТЕ е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности. Додека ОСНОВЕН БУЏЕТ на општината е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства со буџетот за финансирање на основните надлежности на општината. ДОТАЦИЈА претставува трансфер од Буџетот на Република Северна Македонија и буџетите на фондовите до буџетот на општината. Донација се строго наменски средства од донатори врз основа на склучен договор. Самофинансирачки активности се годишни приходи на буџетските корисници кои се дополнителни на нивните основни законски активности.

Табела 1. Приходи на општината (во денари и структура во %)

Приходна сметка	Износ (ден)	Структура на приходи %
Основен буџет на општините	74202952	42
Донации	7879500	4
Самофинансирачки активности	2268400	1
Дотации	92162000	52
Вкупни приходи	176512852	100

Графикон 1. Структура на општинските приходи по видови сметки (во %)

КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ИЗВОРИ НА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ?

ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИТЕ во буџетот се даноците и други задолжителни плаќања, кои се утврдени со закон, приливите што произлегува од сопственост на средства (камата, дивиденда, закупнина и слично), надомест за дадени добра или услуги, подароци, донации, спонзорства, субвенции и трансфери. Од посебна важност се СОПСТВЕНИ ИЗВОРИ НА ПРИХОДИ на општината кои вклучуваат локални даноци,

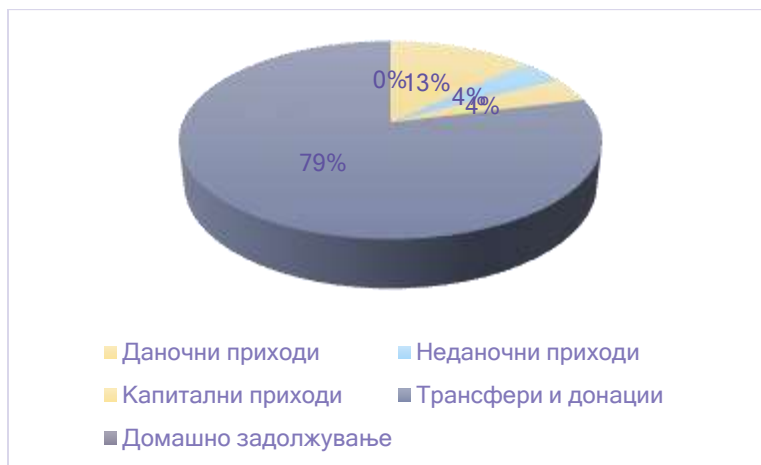
локални такси и локални надоместоци, приходи од сопственост на општината, самопридонес, парични казни, донации и други приходи утврдени со закон.

Во продолжение се прикажани клучните извори на приходи кои општината планира да ги обезбеди во 2023 година. Највисок износ на приходи ќе се обезбедат од Трансфери и донации во износ од 139.324.452 денари, додека исто така соодветен износ на приходи ќе се обезбедат и од Даночни приходи во износ од 22.850.000 денари. Во структурата на клучните приходи најголемо учество заземаат Трансферите и донациите кои учествуваат со 79%, додека даночните приходи учествуваат со 13%, неданочните приходи со 4%, а капиталните приходи со 4%.

Табела 2. Клучни приходи на општината согласно економската класификација (износ во денари и структура во %)

Видови на приход	Износ	Учество во вкупните приходи %
Даночни приходи	22850000	13
Неданочни приходи	7138400	4
Капитални приходи	7200000	4
Трансфери и донации	139324452	79
Вкупно	176512852	100

Графикон 2. Структура на приходи на општина според економската класификација (во %)

КОЛКУ ДАНОЧНИ ПРИХОДИ ПЛАНИРА ДА СОБЕРЕ ОПШТИНАТА?

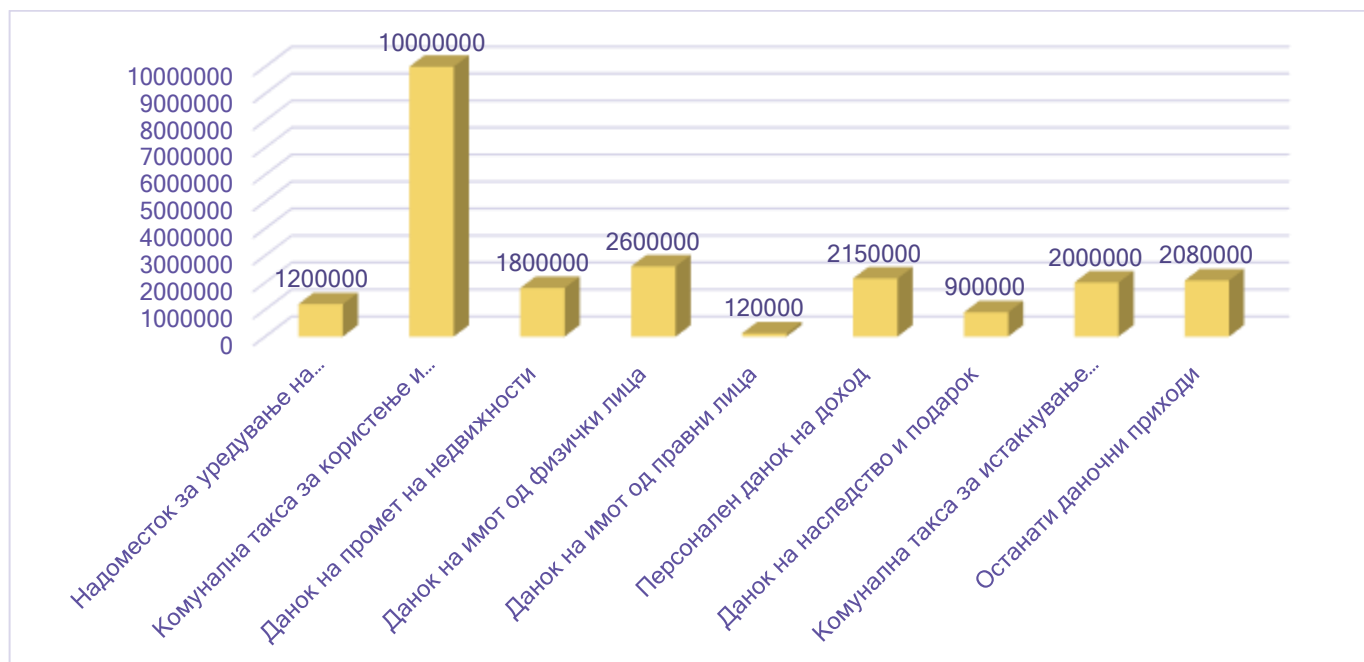
Даночните приходи се основен и најзначаен дел од сопствените приходи на општината, оттука во продолжение Ви претставуваме колкави износи на даночни приходи планира да собере општината во следната година. Исто така е претставена структурата која покажува кои даночни приходи е планирано да имаат најголем удел во општинските приходи.

Табела 3. Клучни даночни приходи на општината (износ во денари и структура во %)

Видови даночни приходи	Износ (ден)	Учество во даночните приходи %
Надоместок за уредување на градежно земјиште	1200000	5
Комунална такса за користење и одржување на јавно осветление	10000000	44
Данок на промет на недвижности	1800000	8
Данок на имот од физички лица	2600000	11
Данок на имот од правни лица	120000	1
Персонален данок на доход	2150000	9
Данок на наследство и подарок	900000	4
Комунална такса за истакнување на фирма, назив на деловна просторија	2000000	9
Останати даночни приходи	2080000	9
Вкупно	22850000	100

Најмногу **даночни приходи** општината планира да обезбеди од Комунална такса за користење и одржување на јавно осветлување во износ од 10.000.000 денари, понатаму соодветни приходи од данок на имот од физички лица во износ од 2.600.000 денари, комунална такса за истакнување на фирма, назив на деловна просторија а додека најмало учество во даночните приходи зафаќаат данокот од имот од правни лица во износ од 120.000 ден.

Графикон 3. Даночни приходи на општина Босилово (во денари)

ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ - ВАЖЕН СОПСТВЕН ОПШТИНСКИ ПРИХОД

Даноците на имот се еден од најважните сопствени извори на приходи на општината. Планираната структура за 2023 година на посебните видови на Даноци на имот е прикажана во продолжение.

Највисока пропорција на приходи зафаќа даноците на имот од физички и правни лица со 50% учество во вкупната вредност од даноците на имот.

Општина Босилово планира во периодот кој доаѓа да направи репроценка на вредноста на имотита на територијата на општината. Исто така општината редовно ги евидентира, следи и навремено известува за обрските по даноците на имот и доколку е потребно презема мерки за обезбедување на своите побрувања. Ова е неопходно со цел прибирање на повеќе сопствени приходи на општината, кои понатаму ќе се искористат за реализација на проекти за граѓаните.

Табела 4 Видови даноци на имот на општина

Видови на данок на имот	Износ (ден)	Структура на вкупните приходи од данок на имот во %
Данок на имот на физички и правни лица	2720000	50
Данок на наследство и подарок	900000	16
Данок на промет на недвижности и права	1800000	33
Камата за ненавременно плаќање на данок на имот	50000	1
Вкупно	5470000	100

Графикон 4. Структура (видови) на приходите од даноците на имот на општина Босилово (во %)

НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ

Неданочните приходи кои планира да ги собере општината во 2023 година се прикажани во продолжение. Најголем износ на неданочни приходи треба да бидат обезбедени од Дополнителни неданочни приходи (со учество од 52%) во кои најзначаен дел зафаќа кофинасирањето на општина Босилово во реализација на проекти од ИПА програмата, додека најниска пропорција се очекува кај приходите од Глоби, судски и административни такси со учество од 11%.

Табела 5. Видови неданочни приходи (износ во денари и структура во %)

Вид на неданочни приходи	Износ (ден)	Учество во вкупните неданочни приходи %
Глоби, судски и административни такси	800000	11
Такси и надоместоци	2618400	37
Други владини услуги	10000	0
Дополнителни неданочни приходи	3710000	52
Вкупно	7138400	100

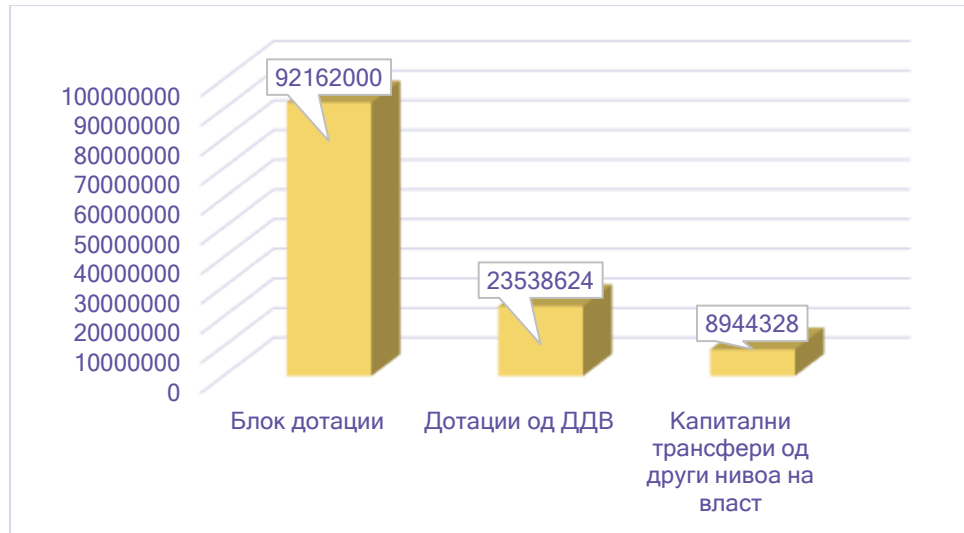
Графикон 5. Видови неданочни приходи (структура во %)

КОЈА Е УЛОГАТА НА ТРАНСФЕРИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ - ДОТАЦИИТЕ?

Вредноста на главните видови на трансфери од централната власт е прикажана во продолжение. Највисок износ на трансфери е планиран за Блок дотации во износ од 92.162.000 денари, додека пак, планираниот износ од трансферот од ДДВ изнесува 23.538.624 денари, а во делот на капитални трансфери се планирани 8.944,328 денари.

Графикон 6. Видови на трансфери и донации (во денари)

Блок дотациите за пренесени надлежности од централната власт се најзначајниот износ на трансфери кој го добива општината и со кој во значаен дел се финансираат пренесените надлежности за **образование** и **социјална заштита**. Во продолжение е прикажана распределбата на овие Блок дотации по различни намени. **Најголем износ од блок дотациите** се однесуваат за основно образование и учествуваат во структурата со 95%, додека најнизок износ на блок дотации се забележуваат во делот за детски градинки со учество од 5% во вкупните блок дотации.

Табела 6. Намена на блок дотациите на општина по одделни надлежности (износ во денари и структура во %)

Намена на блок дотацијата	Износ (ден)	Учество во вкупните трансфери од централна власт (во %)
Основно образование	87954000	95
Детски градинки	4208000	5
Вкупно	92162000	100

Графикон 7. Структура на блок дотациите по надлежности во општина Босилово во %)

КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ?

Особено е важно каде и како се трошат локалните ресурси. Локалните расходи се директно поврзани со обезбедувањето на потребните добра и услуги на граѓаните - затоа нивната структура и начин на распределба е особено важно да бидат транспарентно преставени. Во продолжение се преставени **клучните расходи на општината за 2023 година**.

Во период 2023 години најголем износ на расходи е планирано да се потрошат за плати и надоместоци во износ од 102.351.152,00 денари односно 57,99% од структурата на вкупните расходи, потоа за стоки и услуги се планира да се потроши 38.695.700,00 денари или 21,92%, понатаму за капитални расходи е планиран износ од 26.089.000,00 денари, исто така се планира да се потроши за субвенции и трансфери износ од 6.092.000,00 денари или 3,45%, за отплата на главнина износ од 2.600.000,00 денари или 1,47%, додека износот за социјални бенефиции изнесува 450.000,00 денари или 0,25%. За резерви и недефинирани расходи износ од 220.000,00 денари и најмал планиран износ од 15.000,00 денари се забележува во делот за каматни плаќања.

Во 2023 година капиталните расходи е предвидено да изнесуваат 26.089.000,00 денари, односно да учествуваат со 14,78% во структурата на вкупните расходи. **Најголем дел од капиталните расходи се планирани за реализирање на изградба на улици и патишта, изградба на одводни бетонски канали за атмосферска вода изградба на капацитети за водоснабдување, изградба на трим патека, како расходи за подготовка на проектна документација.**

Табела 7. Расходи на општините по економска класификација

Расход на сметка	Износ(ден)	Структура
Плати и надоместоци	102351152	57,99
Резерви и недефинирани расходи	220000	0,12
Стоки и услуги	38695700	21,92
Каматни плаќања	15000	0,01
Субвенции и трансфери	6092000	3,45
Социјални бенефиции	450000	0,25
Капитални расходи	26089000	14,78
Отплата на главнина	2600000	1,47
Вкупно расходи	176512852	100

Графикон 8. Структура на расходи на општина Босилово по економска класификација (во %)

КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ ОПШТИНАТА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ПРОГРАМА - УСЛУГА ЗА ГРАЃАНИТЕ ?

Во продолжение се претставени клучните планирани општински средства по секоја од надлежностите - услугите кои треба да ги добијат граѓаните.

Највисок износ на расходите од општинската сметка за издвојува за образование во износ од 91.579.000 денари или 51,99% од вкупните расходи на општината, како и за социјална заштита и заштита на деца износ од 5.231.400,00 денари или 2,97%.

Исто така значаен износ е планиран за комунални дејности предвидени се 31.861.000,00 денари или 18,09% од вкупните расходи, додека за општинската администрација се планирани 21.215.952,00 денари или 12,04%. Планираните расходи за советот на општина износ од 6.040.000,00 денари или 3,43%, за програми за развој прекугранична соработка е планиран износ од 6.849.500,00 денари, за локален економски развој е планиран износ од 3.715.000,00 денари или 2,11%, додека за урбано планирање износ од 2.946.000,00 денари или 1,67%. Помали износи на расходи се планирани за спорт и рекреација, култура заштита на животна средина, родова еднаквост како и за противпожарна заштита.

Табела 8. Вкупни расходи на општина Босилово по одделни надлежности (во денари и структура во %)

Вкупни расходи на општините по одделни надлежности	Износ (ден)	Учество во вкупните расходи (во %)
А - Совет на општина	6040000	3,43
Д – Градоначалник	2176000	1,24
Е - Општинска администрација	21215952	12,04
Ф - Урбано планирање	2946000	1,67
Г - Локален економски развој	3716000	2,11
Ј - Комунални дејност	31861000	18,09
К – Култура	1271000	0,72
Л - Спорт и рекреација	2373000	1,35
М - Програми за развој	6849500	3,89
Н – Образование	91579000	51,99
Р - Заштита на животна средина	680000	0,39
В - Социјална заштита и заштита на деца	5231400	2,97
Њ - Противпожарна заштита	166000	0,09
Џ - Родова еднаквост	58000	0,03
Вкупно	176162852	100

Расходите кои се планира да се употребат во делот на **општинската администрација** се во износ од 21.215.952 денари, истите се наменети за комунални услуги, канцелариски материјали, тековно одржување,, трансфери, капитални трошоци (пр.купување на канцелариски мебел, опрема,машини, компјутерски софтвер и сл.).

Вкупните расходи кои се наменети за работата на **Градоначалникот** изнесуваат 2.076.000 денари и истите во себе вклучуваат (плати и надоместоци на градоначалникот, тековна резерва на градоначалник, трансфери, трошоци за населени места -месна самоуправа и др.).

Во расходите за програмите по надлежност на **урбанизам и урбанистичко планирање** највисок износ се издвојува за Уредување на градежно земјиште (капитални расходи) каде што се планирани/издвоени 1.980.000 денари, кои што имаат за цел да ги поддржат следните активности: изградба и санација на тротоарти, учество во изградба на трим патека и др.

Табела 9. Расходи по програми по надлежност - Урбанизам/урбанистичко планирање (износ во денари и структура во %)

Урбанистичко планирање	Износ (ден)	Учество во вкупните расходи од оваа надлежност
Ф1 - Урбанстичко планирање	606000	20,6
Ф3 - Уредување на простор во рурални подрачја	360000	12,2
ФА - Уредување на градежно земјиште (капитални расходи)	1980000	67,2
Вкупно	2946000	100

Расходите издвоени за **комунални услуги** во износ од 31.146.000.00 денари, имаат за цел да ги помогнат активностите како: изградба на локални улици и патишта, одржување на улици и патишта, изградба и одржување на одводни канали за атмосферска вода, изградба и одржување на јавна чистота, одржување и изградба на улично осветлување. Најголем дел од средствата во износ од 11.485.000,00 денари или 36,87% се планираат да се потрошаат за изградба на улици и патишта, потоа за одржување на улици и патишта износ од 6.280.000,00 денари или 20,16%, за одржување и изградба на јавно осветлување износ од 5.000.000,00 денари или 16,05%, расходи за одведување и пречистување на отпадни води износ од 2.225.000,00 денари или 7,14% исто толку се планира да се потроши и за јавната чистота износ од 2.225.000,00 денари или 7,14%, за изградба на системи за водоснабдување се планирани средства во износ од 1.771.000,00 денари или 5,69%, и помали износи се планирани за другите комунални дејности.

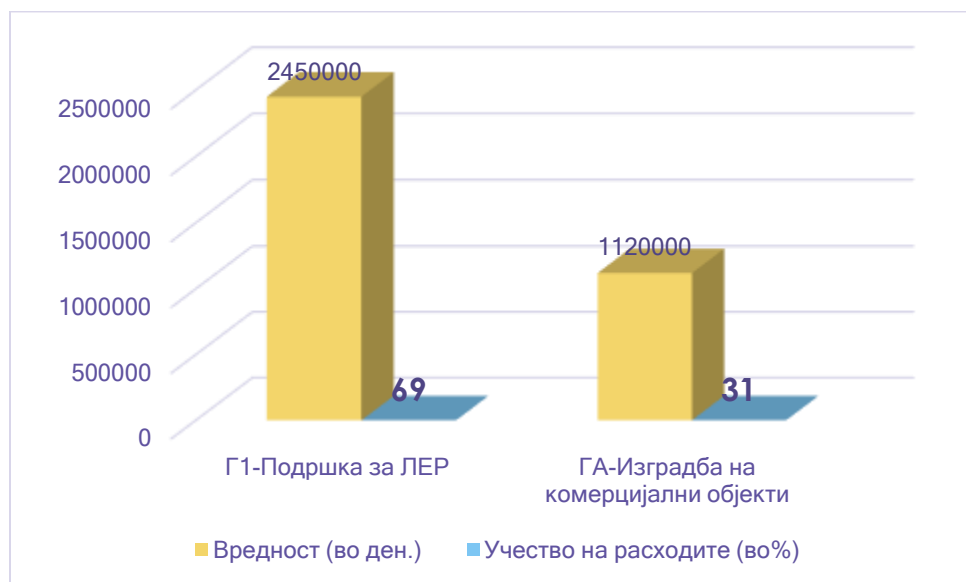
Табела 10. Расходи по програми по надлежност - Комунални дејности (износ во денари и структура во %)

Комунални услуги	Износ (ден)	Учество во вкупните расходи од оваа надлежност (во %)
J1-Снабдување со вода	280000	0,90
J2-Одведување и пречистување на отпадни води	2225000	7,14
J3-Јавно осветлување	5000000	16,05
J4-Јавна чистота	2225000	7,14
J6-Одржување и заштита на локалните патишта, улици и регулирање на режим на сообраќајот	6280000	20,16
J7-Одржување и користење на паркови и зеленило	300000	0,96
J8-Други комунални услуги	850000	2,73
JA-Изградба на јавно осветлување	60000	0,19
JD-Изградба и реконструкција на локални патишта и улици	11485000	36,87
JE-Изградба на простори за паркирање	100000	0,32

ЈФ-Изградба на сообраќајна сигнализација	100000	0,32
ЈГ-Изградба на системи за водоснабдување	1771000	5,69
ЈИ-Изградба на систем за одведување, прочистување на отпадни води	220000	0,71
ЈК-Капитални расходи за јавна чистота	100000	0,32
ЈН-Урбана опрема	150000	0,48
Вкупно	31146000	100,00

Во програмите за **локален економски развој** преовладуваат издатоци за изготвување на основни проекти, учество/кофинансисрање во развојни проекти и е планиран износ од 3.570.000 денари.

Графикон 9. Расходи по програми по надлежност – Локален економски развој (денари)

Во поглед на средствата кои се планираат за реализација на активности од **културата**, општината издвојува од сопствениот буџет 1.271.000 денари и истите може да се поделат на, активности поврзани со културни манифестации, организирање на настани од областа на културата, поддршка на здруженија на граѓани кои делуваат во областа на културата.

Расходите за **спорт и рекреација** во прв ред се наменети за набавка на возило за транспорт на потенцијалните спортисти во општините, издвојување средства за спортските клубови и финансиско потпомагање на талентирани спортисти и спортски настани. Вкупните планирани средств за овие активности изнесуваат 2.373.000 денари.

Табела 11. Расходи по програми надлежност - Спорт и рекреација

Спорт и рекреација	Износ	Структура
ЛО-Спорт и рекреација	555000	23
ЛА-Спорт и рекреација (капитални трошоци)	1818000	77
Вкупно	2373000	100

Во расходите за **образование** преовладуваат трошоците за плати и надоместоци кои се планира да изнесуваат 78.703.200.00 денари, а додека за стоки и услуги само 9.250.000,00 денари. Од вкупните расходи за образование на општината кои изнесуваат 91.579.000 ден., општината од сопствениот буџет издвојува 1.310.000, или 1,43 % од вкупните расходи за образование.

Расходите кои се одделуваат за **родовата еднаквост** се во износ од 58.000 денари. Општината презема и други родово сензитивни мерки (активности) кои се составен дел на други програми на делување на општина Босилово - како што е на пример изградбата на спортско рекреативната трим патека во рамките на која се земени во предвид сите родово-сензитивни аспекти.

ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА ОПШТИНАТА ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ

Во 2023 година вкупните приходи по глава на жител во општина Босилово ќе изнесуваат 15.338 денари, што претставува пораст од 15,93% во однос на нивниот износ во 2022 година. Додека во 2023 година сопствените приходи по глава на жител во општина Босилово ќе изнесуваат 6.448 денари

Графикон 10. Приходи на општина по глава на жител (во денари)

КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ?

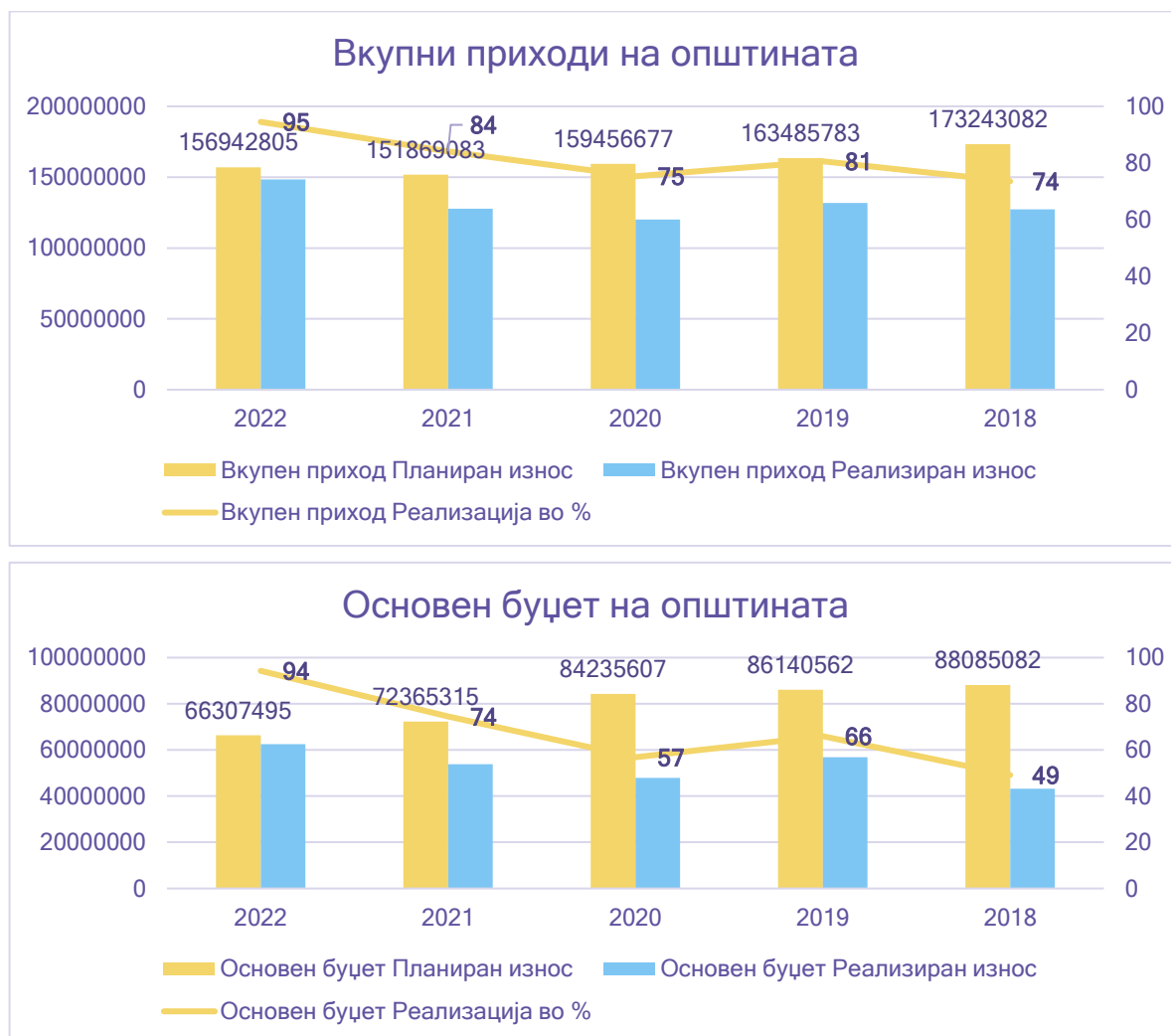
Реализацијата на општинскиот буџет е важен индикатор кој е поврзан со остварување на планираните приходи и расходи во изминатиот период. Исто така ја покажува очекуваната реализација/трендот на реализација на општинските буџети.

Во продолжение е прикажана реализацијата на основниот (сопствениот) буџет на општината и вкупниот буџет на општината и на страната на приходите и на страната на расходите.

Реализацијата на сопствените приходи во период 2018-2022 година забележува значаен нагорен тренд.

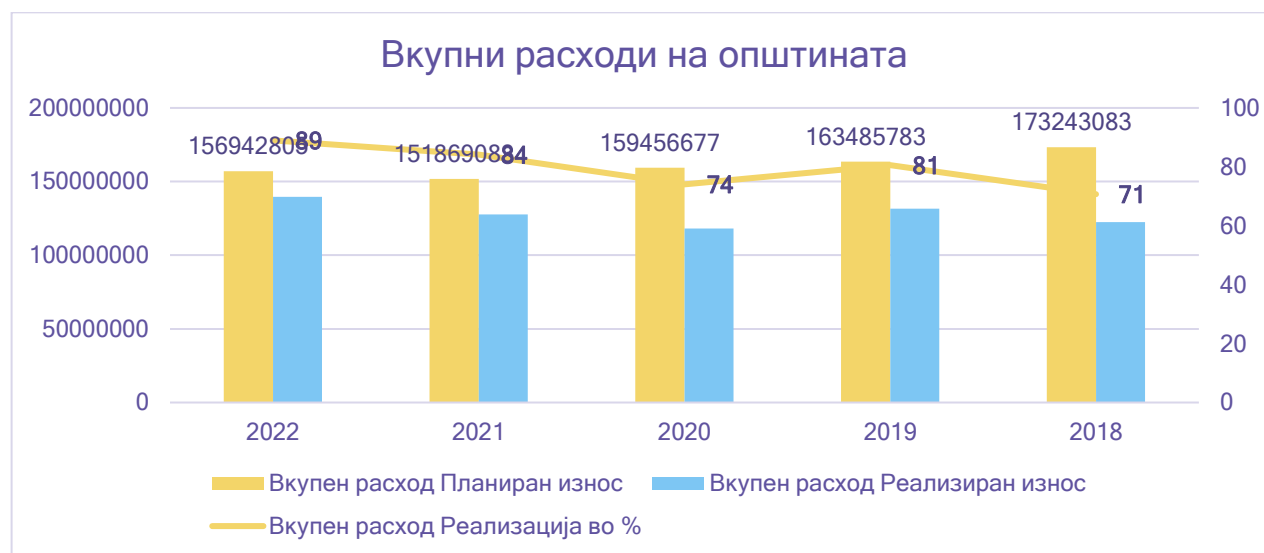
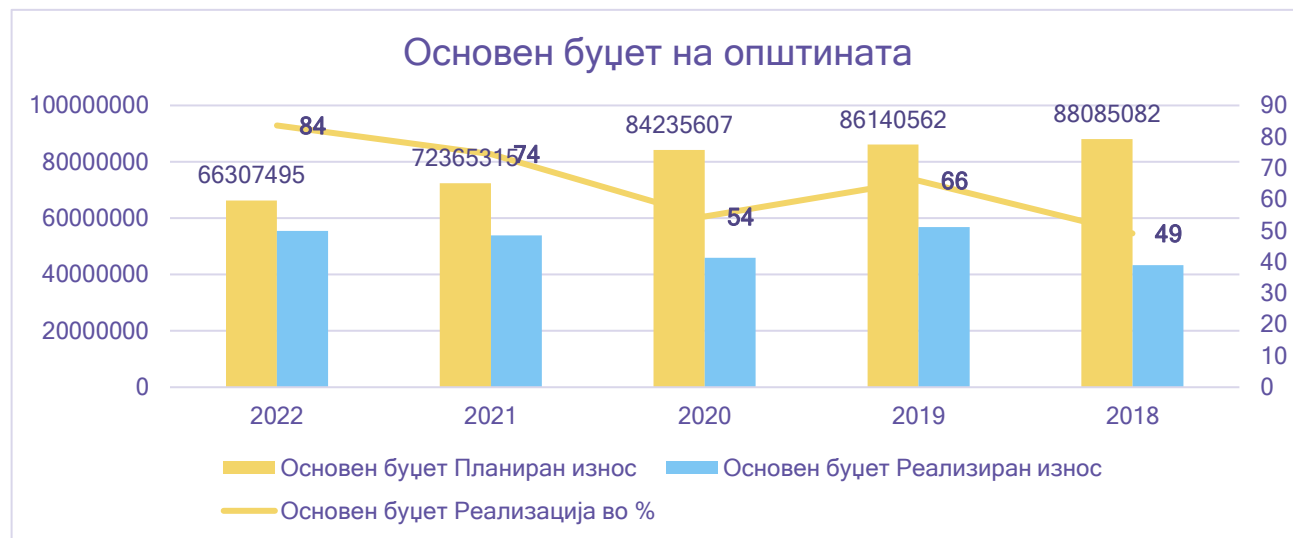
Вкупните приходи на општина Босилово во 2022 година изнесувале 62.516.554 денари. Реализацијата на вкупните приходи на општина Босилово бележи пораст за 11 процентни поени во однос на 2021 година или пораст на реализацијата од дури 20 процентни поени во однос на 2020 год.

Графикон 11. Планирани и реализирани вкупни приходи и приходи од основниот буџет за период 2018-2022 година (во денари и структура во %)

Реализацијата на **вкупните расходи на општина Босилово** во 2022 година изнесува 89 % што претставува пораст од 5 процентни поени во однос на 2021 година. Реализацијата на сопствените расходи забележала зголемување од 10 процентни поени во однос на 2021 година.

Графикон 12. Планирани и реализирани вкупни расходи и расходи од основниот буџет за период 2018-2022 година (во денари и структура во %)

КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ?

Кои се клучни буџетски документи?

- **Буџетскиот календар** ги дефинира роковите за планирање на општинскиот буџет, каде што се опфатени сите **активности** поврзани со подготвување на буџетот, извршување на буџетот низ финансиските извештаи или следење на извршувањето на буџетот од општинската администрација.
- **Буџетскиот циркулар** ги содржи инструкциите за изработка предлог-буџет од страна на буџетските корисници и го доставува Министерството за финансии.
- **Предлог-буџетот** е подготвен од страна на градоначалникот (општинската администрација) во кој се планираат годишните приходи и годишните расходи и кој треба да биде одобрен од страна на советот на општината.
- **Предлогот на планот на програмите за развој** ги содржи среднорочните проекции на одобрените средства по одделни буџетски програми и потпрограми, годините во кои тие ќе се реализираат и изворите на финансирање, односно буџетите.
- **Буџетот** е акт на локалната власт со кој се планираат годишните приходи и други приливи и се одобруваат годишните расходи и други одливи на државата или на општината.
- **Месечните извештаи** ги содржат податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходниот месец за коишто се однесува извештајниот период.
- **Кварталниот извештај K1** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходните три месеци за коишто се однесува извештајниот период, согласно со економската класификација на приходи и расходи по сметки и збирно.
- **Кварталниот извештај K2** ги содржи податоците за сите неподмирени обврски, како и за неподмирените обврски по видови и по ставки, со состојба на последниот ден од претходниот квартал.
- **Кварталниот извештај K3** ги содржи податоците за задолжување и информациите за промените на состојбата на секое задолжување во претходниот квартал, како и промените на состојбата на издадените гаранции и податоци за долгот на јавните претпријатија кои се основани од општините.
- **Полугодишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и за капиталните приходи и расходи за претходните шест месеци за коишто се однесува извештајниот период.
- **Годишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи, за една година за кои се однесува извештајниот период.